

TOXICOLOOG STRIJDT DERTIG JAAR VOOR VERVANGING DIERPROEF

- **Toxicoloog Menk Prinsen bedacht een alternatief voor een omstreden oogproef.**
- **Erkenning volgde na dertig jaar.**

Sinds de jaren zestig wordt bij konijnen onderzocht of bijvoorbeeld nieuwe verzorgings- en huishoudproducten de ogen irriteren. Toen begin jaren tachtig de weerstand tegen dierproeven groeide, werd deze zogeheten Draize-test het uithangbord van de tegenstanders van dierproeven. Menk Prinsen en zijn collega Herman Koëter, destijds beide werkzaam bij TNO, trokken zich dat aan en gingen op zoek naar een alternatief. In het proefschrift dat hij 4 oktober verdedigde, doet Prinsen het relaas

van de moeizame tocht die volgde.

Het begon nog veelbelovend. Prinsen en Koëter lieten al snel zien dat je stoffen ook kunt testen op 'dode' losse konijnenogen. Dieren lijden zo in ieder geval niet tijdens de test. Later schakelden ze over op kippenogen om helemaal vrij te zijn van proefdieren. De kopen haalden ze bij het slachthuis waarna de ogen werden vrijgepareerd. Nadat je een stof over zo'n los oog druppelt, kun je met een speciale oogmicroscopie volgen of het hoornvlies intact blijft.

De test vermindert niet alleen het gebruik van proefdieren maar geeft volgens Prinsen bovendien betere resultaten. 'Het is veel dichterbij de realiteit,' zegt Prinsen. De test op levende konijnen zorgt volgens hem voor allerlei problemen. Zo kan het resultaat sterk beïnvloed

worden door dieren die na blootstelling in hun ogen krabben. Ook blijkt microscopisch onderzoek van het oog veel betrouwbaarder dan de subjectieve inschatting van oogirritatie van het konijn door een onderzoeker.

FRUSTRATIE

Het lukte Prinsen destijds echter nauwelijks om regelgevende instanties te overtuigen. Toezichthouders bleven eisen dat zijn alternatief net zo 'goed' zou scoren als de Draize test. Het lukte niet om daaraan te voldoen. Een groot internationaal validatieonderzoek van de Europese Commissie eindigde in de jaren negentig dan ook in 'een enorme teleurstelling,' zegt Prinsen. Alle alternatieve testen, waaronder die van hem, scoorden ondermaats. 'Je voelt dan vooral frus-

tratie,' zegt Prinsen, 'je hebt een goede test, maar je krijgt het maar niet geaccepteerd.' Hij besloot de test te blijven gebruiken om niet langer ernstig irriterende stoffen te hoeven testen op dieren, maar stak geen energie meer in lobbyen.

Toch kwam de jaren daarna een – gedeeltelijke – kentering. De Europese industrie voor huishoud- en verzorgingsproducten omarmde de alternatieve test uiteindelijk. Ook de OESO neemt de test in 2009 als richtlijn op. In 2010 kreeg Prinsen de Hugo van Poelgeest prijs voor het vervangen van dierproeven. Dat voelde als 'een fantastische bekroning'. Prinsen voelt zich dan ook niet gefrustreerd en verwacht dat de Draize test in de toekomst helemaal zal verdwijnen. Hij zal er zelf in ieder geval nooit meer één uitvoeren. **RR**